

PREHEAD
VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY
za obdobie február 2014
III. senát

Nález:

spisová značka	III. ÚS 234/2013
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	10. decembra 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) namietala porušenie označených práv uznesením okresného súdu.</p> <p>Sťažovateľka v sťažnosti v prvom rade namieta, že okresný súd sa nezaoberal v poradí prvou zákonnou podmienkou uloženia <u>povinnosti zaplatiť preddavok na trovy konania</u> vyplývajúcou z § 141a ods. 1 OSP, a to požiadavkou absencie predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov.</p> <p>Súčasne namieta nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu v tejto otázke.</p>
ratio decidendi	<p>Podľa § 141a ods. 1 OSP navrhovateľovi, u ktorého nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu a ktorý uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, súd na návrh odporcu uloží, aby v lehote nie dlhšej ako 60 dní zložil preddavok na trovy konania.</p> <p>Na zloženie preddavku podľa prvej vety vyzve súd súčasne s uložením povinnosti navrhovateľovi v rovnakej lehote aj odporcu. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania nemá účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní.</p> <p>Ak navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví.</p> <p>Z citovaného ustanovenia bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že <i>conditio sine qua non</i> pre uloženie povinnosti zaplatiť preddavok na trovy konania je zistenie konajúceho súdu, že u navrhovateľa nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov.</p> <p>Uvedená skutočnosť determinuje záver, že danosť či absencia predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov predstavujú skutkovo a právne relevantnú okolnosť súvisiacu s poskytovaním súdnej ochrany v konaní o návrhu odporcu podľa § 141a ods. 1 OSP.</p> <p>Preto súd konajúci o takomto návrhu sa vo svojom rozhodnutí o ňom musí vysporiadať s tým, či u navrhovateľa sú alebo nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, tak ako ich vymedzuje § 138 ods. 1 OSP. Ak sa konajúci všeobecný súd s touto otázkou majúcou pre predmet jeho rozhodovacej činnosti podstatný význam nevysporiada, nerešpektuje požiadavky plynúce na kvalitu odôvodnení súdnych rozhodnutí zo základného práva na súdnu ochranu a z práva na spravodlivé súdne konanie.</p>

	<p>Ústavný súd z prílohy sťažnosti tvorenej fotokópiou napadnutého uznesenia zistil, že okresný súd sa v jeho odôvodnení vysporiadal len s druhou podmienkou na vyhovie návrhu podľa § 141a ods. 1 OSP, a to s výškou žalovanej sumy.</p> <p>K podmienke spočívajúcej v danosti predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov u sťažovateľky sa v odôvodnení napadnutého uznesenia neuvádza vôbec nič. Dôvody, ktoré okresný súd uviedol vo svojom vyjadrení k prijatej sťažnosti doručenom ústavnému súdu, nemôžu ústavno-právne významným spôsobom konvalidovať nedostatky napadnutého uznesenia, ktoré jediné je právne aprobovaným a záväzným úsudkom konajúceho súdu o predmete rozhodovania.</p> <p>Ústavný súd vzhľadom na dôvody uvedené v predchádzajúcom texte dospel k záveru, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu ani jej právo na spravodlivé súdne konanie neboli rešpektované, pretože okresný súd v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia nijako nezodpovedal podstatnú otázku súvisiacu s poskytovaním súdnej ochrany v konaní podľa § 141a ods. 1 OSP, ktorou bola zákonná podmienka na uloženie povinnosti sťažovateľke zložiť preddavok na trovy konania.</p> <p>Druhá sťažnostná námietka, ktorou sťažovateľka dôvodila v prospech záveru o porušení jej základného práva na súdnu ochranu a jej práva na spravodlivé súdne konanie, sa zakladala na tvrdení neprimeranosti sumy preddavku na trovy konania uloženého jej na zaplatenie.</p> <p>Ak teda okresný súd konajúci o návrhu vedľajšieho účastníka dospel k záveru, že zákonné podmienky podľa § 141a ods. 1 OSP splnené boli, nemal priestor na úvahu o tom, v akej sume preddavok na trovy konania sťažovateľke uloží. Podľa odseku 2 toho istého ustanovenia bol povinný sťažovateľke predpísať preddavok na trovy konania v sume päť percent z uplatňovanej peňažnej sumy. Zákon okresnému súdu neumožňuje moderovať sumu preddavku na trovy konania.</p> <p>Sťažovateľka takto svojou druhou sťažnostnou námietkou v podstate namieta neprimeranosť zákonnej právnej regulácie preddavku na trovy konania, nie chýbajúcu proporcionalitu aplikácie § 141a OSP okresným súdom.</p> <p>V konaní o sťažnosti právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 1 ústavy však senát ústavného súdu nie je oprávnený preskúmať súlad právnych predpisov s ústavou, pretože takýto prieskum je vyhradený plénu ústavného súdu v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Ústavný súd už viackrát zdôraznil, že účel konania o súlade právnych predpisov nemožno dosiahnuť v inom type konania. Prípadná neprimeranosť uloženej sumy preddavku na trovy konania môže byť podľa názoru III. senátu výlučným dôsledkom neprimeranosti zákonnej právnej úpravy obsiahnutej v § 141a OSP, ktorú v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vecne skúmať nemožno.</p> <p>Druhú sťažnostnú námietku preto ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodnú.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením okresného súdu porušené boli.</u></p> <p><u>Uznesenie okresného súdu zrušuje a vec vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd SR: III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, III. ÚS 117/2012, III. ÚS 36/2010, I. ÚS 112/2012, III. ÚS 575/2012</p>

Nález- priet'ahy v konaní:

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 359/2013</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Rudolf Tkáčik</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález –vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>10. decembra 2013</p>

dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie označených práv v konaní na okresnom súde o zvýšenie výživného na maloleté dieťa, ktoré začalo v roku 2008.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že v konaní vedenom na okresnom súde ide o zvýšenie výživného na maloleté dieťa. Návrhy uvedeného typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a ich metodika pri rozhodovaní o týchto návrhoch je dostatočne jasná a podopretá ich stabilizovanou judikatúrou.</p> <p>2. Pri posudzovaní druhého kritéria hodnotenia prípadných zbytočných priesťahov v konaní dospel ústavný súd po preskúmaní vyžiadaného súdneho spisu k záveru, že sťažovateľka podaním doručeným okresnému súdu zmenila vzhľadom na zmenu pomerov na jej strane (prijatie na vysokoškolské štúdium) návrh vo veci samej. Okresný súd navrhovanú zmenu povolil uznesením zo septembra 2010. Využitie možností daných sťažovateľke procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie jej práv v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, dôsledkom ktorého sú zbytočné priesťahy.</p> <p>3. Ústavný súd dospel k záveru, že zistená dĺžka nečinnosti okresného súdu i charakter nesústredenosti jeho postupu v pomere k celkovej dĺžke posudzovaného konania zakladá právomoc na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy i práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v namietanom konaní porušené boli.</u></p> <p><u>Okresnému súdu prikazuje konať bez zbytočných priesťahov.</u> <u>Sťažovateľke priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 500 €.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

Spracovala: JUDr. Gabriela Lacková

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.